

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 376/2025-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], narodeného [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], narodenej [REDACTED], [REDACTED], zastúpených JUDr. Ing. Miroslavom Čipákom, advokátom, Vazovova 9/B, Bratislava, proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Bratislava IV v konaní ČVS: ORP-14/1-VYS-DS-2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. apríla 2025 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného riaditeľstva (vyšetrovateľa) v konaní ČVS: ORP-14/1-VYS-DS-2024. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti žiadajú, aby ústavný súd prikázal okresnému riaditeľstvu (vyšetrovateľovi) konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov a priznal im primerané finančné zadostučinenie každému v sume po 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrovateľ okresného riaditeľstva uznesením z 19. decembra 2023 začal podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie (vykonaním neopakovateľného a neodkladného úkonu obhliadkou miesta činu) vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona na vymedzenom skutkovom základe. Zo skutkovej vety v podstatnom vyplýva, že 19. decembra 2023 o 7.41 h vodič viedol špecifikované motorové vozidlo, s ktorým odbočil na chodník. Pri cúvaní s vozidlom na chodníku pred vchodom do bytového domu zadnou časťou vozidla narazil vymedzeným

spôsobom do chodkyne, a to poškodenej [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], ktorá v tom čase kráčala po chodníku otočená chrbtom k vozidlu, v dôsledku čoho utrpela zranenia, ktorým po prevoze do nemocnice aj napriek resuscitácii podľahla. Uvedeným konaním vodič porušil § 22 ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“) a § 52 ods. 2 zákona o cestnej premávke, oba s poukazom na § 137 ods. 1 zákona o cestnej premávke, čím porušil dôležitú povinnosť uloženú mu zákonom, pričom z nedbanlivosti spôsobil smrť osoby.

3. V napadnutom trestnom konaní vystupujú sťažovatelia ako poškodení, a to vzhľadom na postavenie manžela zosnulej a detí zosnulej.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Podstatou argumentácie sťažovateľov je námietka, že okresné riaditeľstvo (vyšetrovateľ) v prípravnom konaní nepostupuje bez zbytočných prieťahov a v primeranej lehote, čím boli porušené nimi označené práva podľa ústavy a dohovoru.

5. Sťažovatelia podali 2. decembra 2024 Okresnej prokuratúre Bratislava IV žiadosť o preskúmanie postupu policajta podľa § 210 Trestného poriadku. Prokurátorka okresnej prokuratúry po preskúmaní vyšetrovacieho spisu sa v liste z 9. decembra 2024 stotožnila s neúmernou dĺžkou konania, avšak vzhľadom na pracovnú vyťaženosť znalcov, bez ktorých posudku nie je možné vo veci rozhodnúť, prieťahy v konaní nebadá. Sťažovatelia následne 27. januára 2025 podali okresnej prokuratúre žiadosť o odstránenie prieťahov v predsúdnom konaní v zmysle čl. 3 príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 z 28. novembra 2019, ktorej však rovnako nebolo vyhovené. Prokurátorka okresnej prokuratúry v liste zo 4. februára 2025 uviedla v zásade rovnaké závery ako dozorujúca prokurátorka.

6. Ku skutku, ktorý je predmetom vyšetrovania, došlo 19. decembra 2023, t. j. k dátumu podania ústavnej sťažnosti už uplynul jeden rok a tri mesiace. Napriek tomu ku koncu marca 2025 v predmetnej trestnej veci vyšetrovateľ nevzniesol obvinenie žiadnej osobe napriek tomu, že podozrivé osoby sú vyšetrovateľovi známe, ide o [REDAKOVANÉ], ktorý bol pri spáchaní skutku vodičom motorového vozidla, [REDAKOVANÉ], ktorý bol pri spáchaní skutku spolujazdcom, a spoločnosť eM-eL s. r. o., ktorá je vlastníkom dotknutého motorového vozidla a zamestnávateľom uvedených osôb.

7. Vyšetrovateľ vypočul konateľ a zamestnávateľa ako svedka a vodiča ako podozrivého. Spolujazdec nebol do dnešného dňa ešte vypočutý. Vyšetrovateľ vypočul sťažovateľa 1. Okrem uvedených úkonov (výsluchov) vyšetrovateľ v trestnom konaní ustanovil znalcov.

8. Vyšetrovateľ uznesením z 19. decembra 2023 pribral do trestného konania znaleckú organizáciu Automotive Solution4u, s. r. o., v odbore cestnej dopravy, odvetví technického stavu cestných vozidiel na vypracovanie znaleckého posudku na účely skúmania technického stavu vozidla a zodpovedania otázok. Znalecký posudok znaleckej organizácie bol vyšetrovateľovi odovzdaný 6. februára 2024.

9. Ďalším uznesením z 19. decembra 2023 vyšetrovateľ pribral do trestného konania znalca Ing. Tomáša Korbeľa, PhD., v odbore cestnej dopravy, odvetví nehôd v cestnej doprave

na vypracovanie znaleckého posudku a zodpovedanie položených otázok. Vyšetrovateľ určil znalcomi lehotu 90 dní od doručenia uznesenia na predloženie znaleckého posudku. Podľa dostupných informácií do dňa spísania ústavnej sťažnosti nebol tento znalecký posudok vypracovaný a odovzdaný do trestného konania.

10. Uznesením z 20. decembra 2023 vyšetrovateľ nariadil vykonanie prehliadky a pitvy mŕtvoly poškodenej a súčasne pribral do trestného konania znalcov MUDr. Norberta Moravanského, PhD. (znalec z odboru zdravotníctva, odvetvia súdneho lekárstva), MUDr. Petra Očka, PhD. (znalec z odboru zdravotníctva, odvetvia súdneho lekárstva), a RNDr. Jozefa Valucha, CSc. (znalec z odboru zdravotníctva, odvetvia toxikománie), na účely vypracovania znaleckého posudku a zodpovedania položených otázok. Vyšetrovateľ stanovil znalcom lehotu jedného mesiaca od doručenia uznesenia na podanie znaleckého posudku. Podľa informácií poskytnutých okresnou prokuratúrou znalecký posudok znalcov MUDr. Moravanského, PhD., a MUDr. Očka, PhD., bol po opakovaných urgenciách vyšetrovateľa vypracovaný 27. decembra 2024 a následne doručený vyšetrovateľovi, t. j. minimálne 11 mesiacov po tom, ako mal byť pôvodne dodaný.

11. Odhliadnuc od dodania špecifikovaných znaleckých posudkov, orgány činné v trestnom konaní (ďalej aj „OČTK“) nevykonali ku dňu spísania ústavnej sťažnosti od januára 2024 jediný vyšetrovací úkon či organizačný úkon v rámci prípravného konania.

12. Doba, ktorá uplynula od spáchania skutku do dnešného dňa, je značne neprimeraná k závažnosti spáchaného skutku a následkom, ktoré musia sťažovatelia znášať. Vyšetrovaný skutok nie je zložitý, keďže všetky dôkazy boli zaistené priamo na mieste činu, a to aj vrátane páchateľov (podozrivých). Sťažovatelia tak netrpia len v dôsledku spáchaného skutku (usmrtenie manželky a matky), ale navyše zbytočne trpia aj v dôsledku nezákonných prietáhov v trestnom konaní. Útrapy sťažovateľov sú o to väčšie, že k usmrteniu poškodenej došlo tesne pred Vianocami, a to navyše na chodníku pred bytovými domami.

13. Dozorujúca prokurátorka v liste z 9. decembra 2024 potvrdila neúmernú dĺžku trestného konania, a teda aj prietahy. Zároveň však konštatovala, že zodpovednosť za prietahy majú výlučne znalci. V závere svojho listu dozorujúca prokurátorka uviedla, že znalci budú naďalej kontaktovaní a urovaní. Sťažovatelia nepovažujú vybavenie ich žiadosti za dostatočné. Dozorujúca prokurátorka sa nijak nepokúsila tieto prietahy odstrániť.

14. Okresná prokurátorka v liste zo 4. februára 2024 dospela k záveru, že prietahy v konaní boli spôsobené nečinnosťou znalcov, a to znalca Ing. Tomáša Korbeľa, PhD., a MUDr. Norberta Moravanského, PhD., a MUDr. Petra Očka, PhD. Ďalej uviedla, že znalecký posudok znalcov MUDr. Moravanského, PhD., a MUDr. Očka, PhD., bol po opakovaných urgenciách vyšetrovateľom vypracovaný 27. decembra 2024 a následne doručený vyšetrovateľovi. Vo veci dosiaľ nevypracoval znalecký posudok znalec Ing. Korbeľ, PhD., ktorý žiadosťou z 20. decembra 2024 požiadal o predĺženie lehoty na vypracovanie znaleckého posudku do 28. februára 2025 z dôvodu aktuálnej pracovnej zaťaženia, ako i vážnych zdravotných problémov člena rodiny. Napriek tomu ku dňu spísania ústavnej sťažnosti znalec tento znalecký posudok nevypracoval a neodovzdal do trestného konania. Teda ani okresná prokurátorka neodstránila prietahy v napadnutom konaní.

15. Vyšetrovanie v predmetnej trestnej veci tak trvá už viac ako rok a tri mesiace, pričom už viac ako rok je závislé od dodania znaleckých posudkov. Orgány činné v trestnom konaní (vyšetrovateľ, dozorujúca prokurátorka a okresná prokurátorka) pritom nevykonali žiadne kroky, ktoré by efektívne eliminovali priesťahy v konaní a revidovali by tak situáciu, v rámci ktorej dochádza k porušovaniu označených práv sťažovateľov. Uvedené skutočnosti sú pre sťažovateľov ako poškodených „značne traumatizujúce a nezákonné.“

16. V súvislosti s priesťahmi v napadnutom konaní bola porušená aj zásada efektívnosti a hospodárnosti v zmysle § 2 ods. 6 a 7 Trestného poriadku, ktorá je záväzným právnym princípom zabezpečujúcim, aby trestné konanie prebiehalo čo najrýchlejšie a s čo najmenšími nákladmi, a to bez zníženia kvality jeho výsledku. Pritom sú to práve poškodení, ktorí spravodlivosť vnímajú skrze jej rýchlosť a efektívnosť. V napadnutom konaní neboli vykonané také kvalitné úkony, ktoré by smerovali k odstráneniu priesťahov. V zmysle judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citlivého zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného konania spravidla spojený, musí posudzovať prísnejšie.

17. V zmysle judikatúry ESLP (Capuano proti Taliansku z 25. 6. 1987) hlavná zodpovednosť za omeškanie spôsobené pri stanoviskách znalcov spočíva v konečnom dôsledku na štáte. Vychádzajúc z uvedeného, štát, v tomto prípade OČTK znáša zodpovednosť nielen za vlastnú činnosť, ale aj za činnosť ďalších osôb vstupujúcich do trestného konania v oficiálnom postavení. V napadnutom konaní preto zodpovednosť za nesprávnu činnosť znalcov, resp. znaleckej organizácie a jej vplyv na dĺžku a priebeh vyšetrovania znáša príslušný orgán činný v trestnom konaní (vyšetrovateľ).

18. Sťažovatelia sú neprimerane dlhú dobu vystavení trestnému stíhaniu v prípravnom konaní. Sťažovateľ 1 poukazuje tiež na svoj vek a zdravotný stav, ktorý je negatívne ovplyvnený celou situáciou. Sťažovatelia poukazujú aj na stres vyplývajúci z trestného konania, ktorý neprimerane zasahuje do ich života a zhoršuje jeho kvalitu. Všetky uvedené okolnosti odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhradu nemajetkovej ujmy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

19. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

20. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010). Z toho vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k označeným právam identické.

21. Ústavný súd poukazuje na to, že pojem „zbytočné priesťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené

lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu sudcu alebo iného štátneho orgánu. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž ani v týchto prípadoch postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy [I. ÚS 63/00 (ZNaU 21/01), II. ÚS 199/02 I. ÚS 38/04, II. ÚS 24/04, IV. ÚS 290/04, III. ÚS 372/06, I. ÚS 266/2021 (ZNaU 88/2021, I. ÚS 531/2023)].

22. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní (alebo v konaní iného orgánu) má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu (alebo iného orgánu) nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

23. Ústavný súd už stabilne judikoval, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa v prípade konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní chráni od okamihu vznesenia obvinenia konkrétnej osobe, keď sa dotknutá osoba stáva procesnou stranou v konaní buď ako obvinený, alebo poškodený (II. ÚS 41/98, II. ÚS 20/02, III. ÚS 77/09, III. ÚS 363/2018). Aj z konštantnej judikatúry ESĽP taktiež vplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (rozsudok ESĽP vo veci Wemhoff proti Spolkovej republike Nemecko z 27. 6. 1968, séria A, č. 7, bod 19).

24. Doterajšia judikatúra ústavného súdu (napr. I. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06) týkajúca sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pokiaľ ho namieta osoba, ktorá tvrdí, že v dôsledku protiprávneho konania jej bola spôsobená škoda, sa ustálila v tom, že taká osoba sa v rámci trestného konania vo veci bez vznesenia obvinenia (konkrétnej osobe) nemôže domáhať vyslovenia porušenia označeného základného práva (napr. I. ÚS 212/07, II. ÚS 212/07, III. ÚS 109/06). Až vznesenie obvinenia je tým momentom, ktorý dáva poškodenému v trestnom konaní možnosť uplatňovať si ochranu proti konkrétnemu možnému pôvodcovi svojho poškodenia, a teda z neho robí „vec“, na ktorej prerokovanie bez zbytočných priet'ahov má nárok v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (aj v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru).

25. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, napadnuté konanie sa nachádza v štádiu prípravného konania, keď bolo začaté trestné stíhanie „vo veci“ bez vznesenia obvinenia konkrétnej osobe. Vzhľadom na závery judikatúry ústavného súdu a ESĽP (vymedzené v bodoch 23 a 24 tohto uznesenia) v danom štádiu trestného konania (pred vznesením obvinenia) sa sťažovatelia nemôžu domáhať ochrany v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

26. Vyšetrovateľ v danom štádiu trestného konania vykonáva procesné úkony s tým, že ak bude na podklade zistených skutočností po začatí trestného stíhania dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin spáchala určitá osoba, bez meškania vydá uznesenie o vznesení obvinenia (§ 206

ods. 1 Trestného poriadku). Úkony, ktoré vykoná, sú primárne závislé od povahy spáchaného (vyšetrovaného) skutku a od okolností jeho spáchania. Je vecou úvahy vyšetrovateľa, akým spôsobom bude viesť vyšetrovanie (skrátene vyšetrovanie) tak, aby objasnil relevantné okolnosti pre záver o možnosti vznesenia obvinenia. Bez ohľadu na záver vyslovený v predchádzajúcom bode tohto uznesenia ústavný súd, vychádzajúc z tvrdení sťažovateľov, konštatuje, že vyšetrovateľ priebežne vykonáva úkony smerujúce k objasneniu rozhodujúcich skutočností, pričom do konania prizval viacerých znalcov na účely zodpovedania otázok, na ktoré sú potrebné odborné znalosti. Skutočnosť, že znalci nie sú schopní dodať znalecké posudky v lehotách určených v uznesení vyšetrovateľa, nepochybne predlžuje a sťažuje postup OČTK. Možno však tiež ustáliť, že OČTK v predmetnej veci opakovane urgujú znalcov tak, aby v čo najkratšej lehote dodali znalecké posudky. Nejaví sa účelné, aby v uvedenom štádiu konania OČTK pristúpili k viac drastickým opatreniam (napr. výmena znalca). Z tohto pohľadu zatiaľ nič neindikuje, že by išlo o taký postup OČTK, ktorý by vykazoval ústavnoprávnu intenzitu z pohľadu možného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

28. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu